

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали V Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого 2022 р., м. Харків)**

**Харків
2022**

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Обласний комунальний заклад Харківський організаційно-методичний центр туризму"

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

Матеріали V Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого 2022 р., м. Харків)

Харків
2022

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професорка кафедри історії України Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

П.І. Лоцман – к.г.н, доцент кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

О.О. Зеленько - к.е.н, доцент, завідувач кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

Ю.І. Муромцева – к.е.н., доцентка кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

С.В. Некос – к.г.н, доцентка кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

В.Д. Холодок – к.наук з держ управління, директорка обласного комунального закладу "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму";

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 16.03.2022*

Географія та туризм: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (28 лютого 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2022. – 256 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції і проблеми дистанційного навчання у галузях географії, краєзнавства та туризму, проблеми природокористування, екологічної безпеки, економічної географії, висвітлено питання про стан і розвиток туризму в світі та Україні, в т.ч за умови карантинних обмежень, туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2022

ЗМІСТ

Розділ 1. Нові виклики та тенденції освіти у галузі географії, краєзнавства та туризму..... 6

Муромцева Ю.І., Некос С.В. НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ 6

Шепілова А. І. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ГЕОГРАФІЇ В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....17

Ємельянова Є.С. ОСНОВНІ ТРУДНОЦІ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕРМІНІВ ГЕОГРАФІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ.....22

Воронцов Р.В ГЕОГРАФІЧНІ ТЕРМІНИ ЯК СКЛАДОВА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ.....30

Потапенко Д. О., Волошко І. О. МОТИВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ.....36

Розділ 2. Сталий розвиток регіону та екологічна безпека 43

Фесюк В. О., Мороз І. А., Карпюк З., Чижевська Л. Т. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯХ СТРУКТУРИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОКРИВУ ДЛЯ РОЗРОБКИ СХЕМ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ЛОКАЛЬНОГО РІВНЯ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ГІС ТА ДЗЗ.....43

Гамова О.В. АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ЧОРНИХ МЕТАЛІВ З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ.....50

Клиновий Д. В., Петровська І. О. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМАТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРСАЙТ-ПРОЄКТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....55

Стовба Т. А., Пишний С.М. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА МОРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ: РЕАЛІЇ ТА ДОМІНАНТИ РОЗВИТКУ.....65

Дутчак С. В. РЕСУРСНА ОСНОВА РОЗВИТКУ КУРОРТНО-ЛІКУВАЛЬНОГО СЕГМЕНТУ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 70

Коптєва Т.С. МУЗЕЄФІКАЦІЯ ГІРНИЧОПРОМИСЛОВИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО - ТЕХНОЧНОЇ СИСТЕМИ.....79

Розділ 3. Соціально-економічні та демографічні проблеми сучасності.....83

Афоніна О.О. ТЕРИТОРІАЛЬНО-СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СМЕРТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....83

Каракуц І. В. АНАЛІЗ І ПЕРСПЕКТИВИ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ.....90

Макогон С. НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ДИНАМІКИ ЧИСЕЛЬНОСТІ ТА МІГРАЦІЇ.....94

Павленко О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ В УКРАЇНІ.....100

Розділ 4. Історико-культурна спадщина та рекреаційно-туристичний потенціал України.....112

Харламов М. І., Логовський І.М. МУЗЕЙ СЛОБОЖАНСЬКОГО МИТЦЯ М.Л. КРОПИВНИЦЬКОГО У МІСТІ КРОПИВНИЦЬКИЙ.....112

Роїк О. Р. ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У КОНТЕКСТІ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....116

Гончарова О. С. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ МИСТЕЦЬКОЇ СПАДЩИНИ І.Ю.РЕПІНА НА ХАРКІВЩИНІ.....125

Колода В. В. ПАМ'ЯТКИ АРХЕОЛОГІЇ – НЕРОЗКРИТИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ХАРКІВЩИНІ 134

Ільницька-Гикавчук Г.Я. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....140

Орищенко К. Р. ПЕРСПЕКТИВИ ВІДРОДЖЕННЯ ЗАМКІВ УКРАЇНИ.....144

Мельник А. В., Бенедюк В. В., Антипюк О. В., Качаровський Р. Є. ОСЕРЕДКИ АВТЕНТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ КОВЕЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕТНОКУЛЬТУРИ.....152

<i>Шевчук О.С., Полянський С.В., Карнюк З.К., Чижевська Л.Т., Качаровський Р.Є.</i> , ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНІ ОБ'ЄКТИ БАСЕЙНУ Р. ВОРОНКА ЯК РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ.....	161
<i>Паньків Н. М.</i> ВИКОРИСТАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ АТРАКТИВНОСТІ ГАЛИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ	167
<i>Береговий Д.В., Добровольська В.А.</i> ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОГО.....	172
<i>Нікіфорчук Р.І., Добровольська В.А.</i> , ПРИРОДНО-ГЕОГРАФІЧНІ РЕСУРСИ ХЕРСОНЩИНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	179
<i>Малахіті Г.А.</i> ГРЕЦЬКИЙ ПАРК МІСТА ОДЕСИ – ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ОБ'ЄКТУ	185

Розділ 5. Тенденції розвитку туристичної галузі в Україні й світі.....194

<i>Поручинська І. В., Поручинський В. І., Слащук А. М.</i> ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ.....	194
<i>Масюк Ю.О., Білоус С.В., Мункачій І.З.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНСЕНТИВ-ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	198
<i>Габа М.І.</i> КОНГРЕСОВИЙ ТУРИЗМ - НАЙБІЛЬШ ДИНАМІЧНИЙ СЕГМЕНТ РИНКУ ДІЛОВИХ ПОДОРОЖЕЙ.....	207
<i>Мельник Н.В., Мельник А.В., Єрко І.В., Качаровський Р.Є.</i> , ТУРИСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА НОВОВОЛИНСЬКОЇ ТГ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ.....	211
<i>Білоус С.В., Грицишин А.Т., Красько А. Б., Масюк Ю. О.</i> , КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ МІСТА ЛЬВОВА НА ПРИКЛАДІ ХОЛДИНГУ ЕМОЦІЙ «!FEST».....	221
<i>Монастирський В.Р., Ганич Н.М., Гаталяк О.М.</i> , ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АПІТУРИЗМУ: СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	231
<i>Макеєва М. О.</i> РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	237
<i>Бойко А.А., Добровольська В.А.</i> ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ НА ХЕРСОНЩИНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	241
<i>Скорогод О. В.</i> ГІРСЬКОЛИЖНИЙ ТУРИЗМ НА ХАРКІВЩИНІ .	248

виглядати не як типовий конгрес, а як заохочувальна подорож або подорож за добре виконану роботу.

Слід відзначити, що центрами конгресового туризму стають міста, що відповідають наступним вимогам: вигідне географічне положення, зручне транспортне сполучення, висока якість індустрії гостинності, наявність необхідних приміщень для засідань, лідерство або значимість в певному виді людської діяльності (науки, культури, бізнесу та ін.), Архітектурна привабливість, наявність в самому місті або поблизу нього екскурсійних об'єктів. Як правило, таким умовам відповідають великі міста (часто столичні), тому вони і стали найважливішими центрами проведення конгресів.

Таким чином, можна зробити висновок, що конгресовий туризм є найбільш динамічним сегментом ринку ділових подорожей і відіграє дуже важливу соціальну роль, оскільки учасники конгресового туризму мають можливість зустрічатися з друзями, колегами чи людьми, з якими могли б поділитися своїми знаннями та досвідом. Він, крім освітньої та суспільної складової, включає відпочинок з можливістю ознайомлення з культурною та природною спадщиною місця, де проходить, що дасть можливість поєднання роботи та відпочинку в межах конгресу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кузик С.П. Географія туризму: навчальний посібник / С.П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271 с.
2. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич; Львів. нац. ун-т ім. І Франка. – К. : Знання, 2008. – 661 с.

УДК 911.3:338.48(477.82-72)

Надія Вікторівна Мельник, к. геогр. н., доцент

кафедри туризму, факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Андрій Васильович Мельник, к. геогр. н., доцент Інституту природничих наук і туризму, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, м. Івано-Франківськ
Ірина Володимирівна Єрко, к. геогр. н., доцент кафедри туризму та готельного господарства, географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, Луцьк
Роман Євгенович Качаровський, магістр географії, інженер II категорії навчальної лабораторії краєзнавчих атласів кафедри фізичної географії географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк

ТУРИСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА НОВОВОЛИНСЬКОЇ ТГ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

Вивчено питання формування Нововолинської територіальної громади (ТГ) Володимир-Волинського району Волинської області. Досліджено можливості функціонування та розвитку туристичної інфраструктури громади як одного з основних елементів галузі туризму. Вивчено сучасний стан її сформованості за окремими підсистемами, що включають заклади розміщення, заклади харчування, заклади дозвілля та побутового обслуговування, транспортної інфраструктури, зв'язку та інформаційного забезпечення. Окреслено основні проблеми структурних елементів туристичної інфраструктури, а також запропоновано можливі шляхи їх вирішення. Визначено заходи покращення туристичної інфраструктури громади.

Ключові слова: туризм, туристична інфраструктура, Нововолинська ТГ, Володимир-Волинський район, Волинська область.

У процесі децентралізації, започаткованому у 2015 р. Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», кожна громада, об'єднавши навколишні населені пункти, отримала певні природні, земельні,

економічні, фінансові та інші ресурси, розміщені в межах цих територій. Держава надала можливість новим утворенням право розпоряджатися всіма благами самостійно. При ефективному господарюванні, підтримці державного та регіональних бюджетів, отримуючи кредитно-інвестиційні та грантові кошти, громади мають можливість вирішення багатьох наболілих господарських, економічних (зокрема у рекреаційній галузі) питань. Завдяки реформуванню територіальні громади (ТГ), особливо прикордонні отримали можливість розширення транскордонного співробітництва з відповідними територіями сусідніх країн, особливо у туристично-рекреаційній сфері. Наявні ресурси дають підстави для соціально-економічного зростання цих порівняно слабо економічно розвинених територій. Стає очевидною необхідність детального вивчення реальних можливостей сучасних об'єднаних громад в розбудові туристичної інфраструктури.

В аспекті інтенсивного розвитку процесів децентралізації ряд сучасних науковців та державотворців проводять дослідження різних елементів діяльності об'єднаних територіальних громад, зокрема туристично атрактивності та організації туристичної діяльності. Більшість з них посилаються на праці відомих учених: С. П. Кузика, М. П. Мальської, О. О. Бейдика, В. Яворської, І. Хевко, В. Сич, К. Коломієць. У Волинському регіоні різні складові туристично-рекреаційного комплексу розглянуті у монографії Л. М. Черчик, І. В. Єрко, О. В. Міщенко, комплекс суспільно-географічних досліджень інфраструктури туризму області провели І. В. Єрко та Я. Б. Олійник, дослідження елементів туристично-рекреаційної атрактивності територій проводились І. В. Єрко, Н. В. Чир, Л. Т. Чижевською, З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровським та О. В. Антипюк. Перспективи розвитку туристичного співробітництва на рівні ОТГ прикордоння області розглянуто З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровським, О. В. Антипюк.

Мета досліджень полягає в аналізі можливостей туристичної інфраструктури Нововолинської ТГ Володимир-Волинського району Волинської області, визначенні рівня його розвитку та ролі у формуванні основних засад економічного розвитку району.

У процесі дослідження використано комплексний підхід для оцінки можливостей туристичної інфраструктури Нововолинської ТГ як туристичної дестинації, а також методи порівняльно-географічний, статистичний, узагальнення та систематизації. Зокрема, статистичний метод дозволив розрахувати коефіцієнти забезпеченості різними об'єктами туристичної інфраструктури; порівняльно-географічний метод – співставити отримані результати з аналогічними показниками по області. Користуючись методами узагальнення та систематизації вдалося зібрати, узагальнити і систематизувати наявний статистичний матеріал та дати оцінку можливостей функціонування та розвитку туристичної інфраструктури на сучасному етапі; окреслити проблеми та перспективи її подальшого розвитку.

Матеріалами слугували власні дослідження авторів та комплексний аналіз статистичних матеріалів Головного управління статистики, Служби автомобільних доріг у Волинській області, [Управління економічного розвитку та торгівлі](#) Волинської обласної державної адміністрації.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів. За сучасних світових економічних інтеграційних процесів в розвитку соціально-економічного комплексу держав, значно зростає роль галузі туризму в економіці держави. Враховуючи істотну трансформацію державного управління на місцях, перерозподіл наявних ресурсів і фінансових потоків, що дозволили розширити функціональні можливості територіальних громад (ТГ), досить доречним є удосконалення туристичної інфраструктури, що спричинить збільшення потоку подорожуючих та задоволення їх першочергових потреб. Цей процес дозволить вирішити ряд

нагальних проблем громади, наповнивши бюджети, забезпечивши робочі місця та знявши соціальну напругу.

З початком у 2015 р. процесу децентралізації, за нормами Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [8], у Волинської області (станом на 01.10.2021 р.) утворено 54 територіальні громади (ТГ), серед них і Нововолинську (утворена 25.10.2020 р.), що увійшла до складу Володимир-Волинського району (центр м. Володимир-Волинський, площа, у районі діє 11 ТГ). У її складі місто Нововолинськ, селище міського типу Благодатне та шість сіл (Грибовиця, Гряди, Низкиничі, Тишковичі, Хренів та Кропивщина). Площа громади 75,2 км², населення – 58 182 осіб., густота населення – 15,85 осіб/км². Адміністративним центром є м.Нововолинськ [1-3; 6].

Туристична інфраструктура громади важлива складова туристично-рекреаційного комплексу, що дозволяє забезпечити гідні умови перебування подорожуючих та збільшення туристичного потоку і є тим елементом, що визначає економічну привабливість громади у регіоні. Основні показники інфраструктури відображені у табл. 1.

Таблиця 1

Туристична інфраструктура Нововолинської ТГ [1; 6–7; 10–12].

Громада	Заклади інфраструктури, од.							
	Засоби розміщення	Громадського харчування	Торгівлі	Розваг	Побутове обслуговування	Банки, відділення	Пошта, зв'язок	АЗС, СТО
Нововолинська	6	37	402*	13	197*	25	10	7

Примітка: * – до складу вказаних об'єктів включені філіали, відокремлені підрозділи підприємств та ФОП, що працюють у їх структурі.

За інформацією Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської ОДА засобами тимчасового розміщення є три готелі «СІС» «Дон Кіхот», «Будинок спеціалістів» («Оснастка») та три заклади розміщення з кімнатами для приїжджих. Відтак, коефіцієнт забезпеченості засобами тимчасового розміщення складає 0,08 од./км; харчування – 0,49; розваг – 0,17 та побутового обслуговування населення – 2,62; торгівлі – 5,35; банківськими установами – 0,33; поштою та зв'язком – 0,13; АЗС та СТО – 0,093. [1; 6–7; 10–12].

Для істотного удосконалення туристичної інфраструктури слід збільшити кількість підприємств готельного господарства, зокрема розбудувати мережу мотелів, кемпінгів, хостелів, агросадиб (особливо у сільській місцевості ТГ) вздовж транспортних шляхів та у віддалених населених пунктах, що міститимуть стандартний набір послуг, враховувати потреби людей з обмеженими можливостями. В закладах громадського харчування необхідно провести ребрендинг за єврозразком, створивши, як найбільше закладів нових типів – паби, фаст-фуди, піцерії, нічні клуби, інтернет-кафе тощо. Водночас, з метою дотримання єдиних правил конкурентного середовища та забезпечення надання якісних послуг слід обмежувати кількість однотипних закладів харчування, торгівлі та побутового обслуговування. Вже нині серед закладів дозвілля та розваг є гостра потреба в реконструкції та модернізації цих об'єктів, заміни їх застарілої матеріальної бази з одночасним пошуком нових форм дозвілєвої діяльності, використанням інноваційних форм дозвілля, що дозволить адаптуватися до нових умов соціального середовища. Слід визначити основні пріоритети культурного розвитку територій для потужного розвитку рекреації у ТГ. Існує потребав удосконаленні мережі банківських установ, особливо банкоматів та терміналів (фінансові установи представлені відділеннями АТ «Райффайзен Банк», ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» ТББВ №10002/0117 філії - Волинського обласного управління АТ «Ощадбанк», АТ

«КРЕДОБАНК», АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», АТ «УКРСИББАНК» АТ «А-БАНК»), поштових відділень (представлені компаніями ПАТ «УКРПОШТА» ТА «НОВА ПОШТА»), АЗС та СТО (розширюючи мережу у густонаселених та віддалених районах міста, збільшуючи її у сільській місцевості) [1; 6–7; 10–12].

Досить визначальною для туристичної інфраструктури є транспортна мережа. Розгалужена мережа транспортних шляхів дозволить істотно підвищити потік туристів до туристично-рекреаційних об'єктів краю. За наявними даними Служби автомобільних доріг у Волинській області територією громади проходять автошляхи державного (регіональні) та місцевого значення. Експлуатаційна довжина автомобільних доріг державного і місцевого значення – 92,1 км, зокрема. із твердим покриттям – 65,0 км. Питома вага автомобільних доріг із твердим покриттям – 70,6%. Регіональною трасою у громаді є **Р-15** (Ковель–Володимир–Волинський–Червоноград - Жовква) – 174,9 км (загальна протяжність) [3–6]. Дорогами місцевого значення є: обласні **О 030105** (Ізов –Бортнів– Бужанка–Нововолинськ) – 13,1 км, **О 030325** (Литовеж – Грибовиця – Соснина – (О030319)) – 16,0 км та районні **С 030302** (Петрове–Поромів–Нововолинськ) – 6,8 км, **С 030305** (Нововолинськ–Гряди) – 3,4 км, **С 030306** (Грибовиця–Мишів–Іванівка–(Т-03-02)) – 8,3 км, **С 030310** ((С030305)–Низкиничі–Хренів) – 3,5 км, **С 030317** (Хренів–Кропивщина–Грибовиця) – 4,0 км, **С 030318** ((С030305)–Тишковичі– (Т-03-05)) – 4,1 км [1; 3–4; 6–7]. Мережа доріг забезпечує транспортне сполучення між всіма населеними пунктами. Сполучення з обласним та районним центрами, містами і селами району та області здійснюється приватними перевізниками. Транспортна мережа забезпечена АЗС та СТО у м.Нововолинську та смт Благодатне [4-6; 9;11-12].

Залізничне сполучення представлено магістраллю сполученням Ковель–Володимир–Львів (найближчі станції у м. Володимир та смт Іваничі), а повітряне – у громаді відсутнє, найближчими аеропортами є Львів та Рівне.

Переміщення туристів з екскурсійною (річкові прогулянки вихідного дня) метою водними шляхами можливе річками Західний Буг та Студянка [4-6; 12].

Громада має вигідне транспортно-географічне розташування. Знаходиться у п'яти кілометрах від державного кордону з Республікою Польща (проходить вздовж р. Західний Буг), за 30 км від автопереходу Устилуг, за 100 км до автопереходу і пасажирського залізничного переходу Ягодин. Відтак Нововолинськ вигідно з'єднує прикордонну територію Західної України та Східної Польщі, входить до транскордонного переходу «Євро регіон Буг», через який здійснюються інтенсивні зовнішньоекономічні зв'язки регіонів України з Європейськими державами [4-6; 9; 11-12].

У ТГ значно розвинута мережа автомобільних шляхів, що в цілому забезпечує потреби у перевезенні пасажирів до визначних історико-культурних та природно-рекреаційних місць громади. Недоліком є відсутність прямого залізничного та повітряного сполучення з державним кордоном, обласним центром та містами мільйонниками, що істотно зменшує можливості доступу туристів. Водні артерії є придатними лише для прогулянкових та відпочинкових спортивно-оздоровчих маршрутів, а не для регулярних пасажирських та транспортних перевезень. Важливими завданнями розвитку транспорту ТГ є: капітальний ремонт (за євростандартами) автомобільних доріг місцевого значення; побудова додаткових смуг руху для збільшення пропускної потужності територіальних автодоріг; розширення закладів харчування; розширення мережі закладів вуличної торгівлі вздовж автомобільних доріг, збільшення кількості закладів тимчасового розміщення (агросадиби, кемпінги) тощо.

Для істотного покращення стану туристичної інфраструктури, залучення потужних іноземних інвестицій для подальшого розвитку туристичної галузі, нарощування обсягів туристичних послуг, ефективної рекламної-інформаційної діяльності варто розробити та втілити довготривалу Стратегію

розвитку туристичної галузі Нововолинської громади, окремо окресливши у ній шляхи вирішення зазначених проблем. Серед першочергових заходів варто виділити:

- створення (залучаючи іноземний досвід) поетапного плану реформування та трансформації інфраструктурних об'єктів ТГ;
- постійна участь у міжнародних грантових програмах, спрямованих на реконструкцію конкретних соціально значимих об'єктів туризму та її інфраструктури;
- заключення довгострокових угод про співробітництво у галузі туризму із прикордонними територіальними громадами Республіки Польща;
- утворення міжтериторіального об'єднання прикордонних громад Волинської області, яке б опукувалося питаннями розвитку галузі туризму;
- укладання угод про співробітництво у галузі туризму з територіальними громадами Львівської області;
- побудова та реконструкція належних місць зупинок для туристів (зокрема для осіб з обмеженими можливостями), облаштування рекреаційних зон, місць санаторного лікування, об'єктів культурної спадщини та ПЗФ;
- істотне розширення мережі агросадиб у сільській місцевості;
- проведення реорганізації системи сфери послуг, дозвілля та розваг з метою наближення їх функціональних моливостей до європейських та світових стандартів роботи у галузі туризму;
- збільшення періодичність проведення прес-турів для засобів масової інформації та туристичних компаній;
- проведення ребрендингу закладів громадського харчування;
- встановлення інформаційних таблиць-вказівників із короткими довідками про туристичні об'єкти та QR кодами, а також створення туристичних інформаційних центрів на базі музейних закладів;

- покращення покриття сільських територій мобільним зв'язком різних операторів (Київстар, Vodafone, Lifecell);
- реконструкція об'єктів сервісної транспортної інфраструктури, що відповідають європейським стандартам;
- забезпечення галузі кваліфікованими спеціалістами туристичного менеджменту, екскурсійної діяльності та готельного господарства, залучення робітників із знанням іноземної мови у сфери послуг, торгівлі та розваг;
- розробка нових та удосконалення вже існуючих туристичних маршрутів, забезпечення їх картографічним супроводом, GPS-навігацією.

Висновки з проведеного дослідження. Ступінь сформованості туристичної інфраструктури громади є досить значим, хоча в існують є проблемні питання, що потребують комплексного підходу щодо вдосконалення, реформування та розбудови інфраструктури обслуговування туристів на належному європейському рівні. Однак, проведення першочергових заходів з реконструкції об'єктів туризму та модернізації його інфраструктури дозволить істотно покращити стан туристичної інфраструктури Нововолинської ТГ, а отже залучити більшу кількість туристів у громаду, що покращить соціально-економічну ситуацію в ній.

ЛІТЕРАТУРА

1. Володимир-Волинська районна державна адміністрація. URL: <http://lbsadm.gov.ua/> (дата звернення: 12.01.2022).
2. Головне управління статистики у Волинській області. URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 12.01.2022).
3. Децентралізація влади. URL: <http://decentralization.gov.ua/region/item>. (дата звернення: 14.01.2022).
4. Качаровський Р. Є., Єрко І. В., Чир Н. В., Антипюк О. В. Транспортна мережа прикордонних об'єднаних територіальних громад Волинської області як важливий елемент туристичної інфраструктури. *Тенденції та перспективи*

розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: Переяслав, 2019. В. 51. С. 15-17.

5. Нововолинська територіальна громада URL: <https://nov-rada.gov.ua/> (дата звернення: 18.01.2022).

6. Новосад О.В., Єрко І.В., Качаровський Р.Є. Транспортна мережа Нововолинської ТГ Волинської області як складова туристичної інфраструктури регіону. Українське Полісся: проблеми та тренди сучасного розвитку: матер. Другої Всеукр. наук.-практ.ї конференції, 10-11 лютого 2022 р. : зб. наук. праць. Ніжин, 2022. С. 196–199.

7. Олійник Я. Б., Єрко І. В. Суспільно-географічне дослідження туристичної інфраструктури Волинської області : монографія Луцьк : ПрАТ „Волинська обласна друкарня”, 2014. 164 с.

8. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України від від 05.02.2015 № 157-VIII . URL: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>. (дата звернення: 02.01.2022).

9. Служба автомобільних доріг у Волинській області.: https://vl.ukravtodor.gov.ua/pro_sluzhbu/kontakty.html (дата звернення: 22.01.2022).

10. [Управління економічного розвитку та торгівлі](https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-ekonomichnogo-rozvitku-ta-torgivli/1/) Волинської ОДА. URL: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-ekonomichnogo-rozvitku-ta-torgivli/1/> (дата звернення: 22.01.2022).

11. Черчик Л. М., Міщенко О. В., Єрко І. В. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку : монографія. Частина 1. Луцьк , 2014. 128 с.

12. Чижевська Л. Т., Карпюк З.К., Качаровський Р. Є. Особливості туристично-рекреаційної атрактивності Іваничівського району Волинської області *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Географічні науки», Луцьк . 2019. № 1 (385). С. 136–142.*

Наукове електронне видання

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали V Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(28 лютого 2022 р., м. Харків)**

Матеріали подаються в авторській редакції. За зміст і фактологію
відповідальність несе автор.

**Відповідальний за випуск Зеленько О.О.
Комп'ютерна верстка: Тагільцева Н.В.**

Ум. друк. арк. 10,85

Державний вищий навчальний заклад
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
м. Харків, 61002
вул. Алчевських, 29.